

Tâm Tình Tây Bắc Seattle Tháng 4, 2011

Đầu tháng Tư này gia đình nhỏ của con gái tôi đi dự một cái đám cưới ở tỉnh khác. Vợ chồng mang hai đứa con đi đến mười ngày mới về nên tôi trở thành thất nghiệp, không phải nấu ăn và coi cháu, vì vậy tôi phải thảo ra một chương trình làm việc thật vất vả cho riêng tôi vì biết là nhà không có hai đứa cháu ngoại sẽ vắng và buồn lắm. Chúng tôi sẽ nhớ các cháu điên lên được nếu cứ ăn xong rồi ngồi nhìn nhau hoặc đi ra đi vào. Việc đầu tiên tôi làm là phải đi mua thức ăn để ăn dần mà yên chí làm việc.

Thành ra sau khi đưa con cháu ở phi trường về tôi lái xe đi thẳng vào International District vào chợ Việt Nam mua cá chim (pompano) để dành ăn món cá chiên và xoài xanh băm nhỏ với nước mắm tỏi ớt, rau muống rau cải, rau tần ô. Thêm hai con cua lớn (dungeness crab), đến giữa tháng Mười Một mới là mùa của cua này nhưng giá bây giờ cũng rẻ và cua luộc lên gỡ ra cũng nhiều thịt chứ không đến nổi tẻ, hai pounds tôm và thịt để làm 100 cái chả giò tôm cua để dành khi các cháu về muốn ăn bất thành linh thì lúc nào cũng có sẵn. Tôi cũng không quên vác 2 quả sấu riêng để nhấm nháp cho đỡ buồn, phải mua 2 quả vì mặc dù nhà tôi chỉ ăn một múi tráng miệng sau bữa ăn nhưng tôi thì có thể ăn sấu riêng suốt ngày để thay cơm nên một quả thì thật không thấm vào đâu.

Chiều đến, sau khi cơm nước xong xuôi, tôi vào Sun Room trải một tấm khăn trải giường cũ, ở trên lót hai lớp khăn tắm cũ, rồi đặt trên đó có một chậu nước thật lớn có pha phân cho tốt lá và B1, xuống dưới kho lấy vài cái giỏ treo lan đủ cỡ và một chậu vỏ cây có pha đá bọt (pumice) để vừa tưới phân cho lan vừa thêm vỏ cây vào hay thay chậu nếu cần. Nhất là lan hài mỗi năm tôi phải thay vỏ cây một lần, không cần chờ đến khi vỏ cây mục như những loại lan khác. Chậu nào cũng được thay vỏ cây mới trừ những chậu *Phragmipedium Grande*, *Paph. HCM*, *Paph. delanetii*, và chậu *Paph. delanetii* var. *alba* đang nở hoa nên tôi không dám đụng vào. Cây lan hài màu trắng mãi đến bây giờ mới chịu ra hoa trong khi cây màu hồng tôi có cùng một lúc đã nở hoa hai lần rồi. Hoa màu trắng thơm ngào ngạt, tôi bày cạnh cửa sổ trong phòng khách, một ngày ghé qua ngắm và người không biết bao nhiêu lần. Hai cây *Paph. delanetii* này tôi mua của Sorella Orchids ba năm về trước khi đi Northwest Flower and Garden show. Màu trắng đắt gấp ba lần màu hồng nhưng vì tôi thèm quá, mặc dù giá quá đắt nhưng đành bậm bụng nhắm mắt nhắm mũi trả tiền, không dám nói với ai về giá tiền vì sợ họ sẽ bảo là mình chỉ có điên mới mua cây lan chỉ có sáu cái lá với giá như thế.

Northwest Flower and Garden show tổ chức mỗi năm vào tháng Hai kéo dài 5 ngày trong một Convention Center thật lớn nằm ngay tại phố chính, mỗi lần như vậy là có cả hơn 300 vườn bán cây tham dự, trong đó có độ 5, 6 cửa hàng bán hoa lan. Vé vào cửa là 20 dollars cho một người, sau 3 giờ chiều, họ bán vé nửa ngày là 10 dollars. Tôi chờ đến chiều mới đi để hà tiện được 10 đồng mua lan. Tôi chỉ đi một lần rồi mấy năm sau không đi nữa vì không thích phải trả tiền mua vé vào cửa. Khác với Green Thumb Festival (người Mỹ họ gọi những người trồng cây giỏi và tốt là những người có ngón tay cái màu xanh lá cây) tổ chức hàng năm vào mỗi cuối tháng Tư ở tỉnh Saint Petersburg tiểu bang Florida vào cửa tự do. Hội hoa này chỉ mở cửa có hai ngày thứ Bảy và Chủ Nhật thôi nhưng kỳ nào tôi cũng đi từ hai đến ba lần. Hội mở ngoài trời ở một góc của công viên có tên là Walter Fuller Park, chỗ này rộng thênh thang, sở cũ tôi làm ở ngay cạnh đó, hồi xưa mỗi lần buổi trưa tôi hay đi bộ thật nhanh chung quanh công viên, mất hơn nửa tiếng đồng hồ mới hết một vòng. Có cả hơn một trăm tiệm bán cây cảnh tham dự hội này, 9 giờ sáng mới chính thức cho phép bán nhưng tôi với cô Kim thứ Bảy đi làm từ 5 giờ sáng, 7 giờ là hai chị em tôi đi một vòng xem các tiệm sửa soạn, ghé mắt vào khu vực bán cây của thành phố xem năm nay họ bán loại cây gì, giá có 2 hoặc 3 dollars một cây, vừa bán vừa cho. Đi một vòng như vậy làm chúng tôi còn nôn nả hơn vì 1 giờ trưa mới được ra khỏi sở, chị Thảo có lần đi mua xong rồi còn ghé sở khoe chúng tôi thành tích mới gặt hái được làm tôi với cô Kim chỉ muốn bỏ làm đi về sớm để chạy ra đó ngay.

Chị Thảo khi nào cũng ở đó trước giờ mở cửa, đi vòng vòng vừa ngắm hoa vừa chờ, họ vừa cho vào là chị đi thẳng đến sạp bán lan của một cặp vợ chồng lớn tuổi, lan của hai cụ không nhiều nhưng mỗi năm các cụ mang ra một, hai những cây lớn trồng lâu năm (specimen), chị Thảo nhắm vào những cây lan này. Có năm chị mua được cây *Dendrobium densiflorum* lớn đếm được hơn 60 nhánh, có năm chị được một bụi *Epidendrum parkinsonianum* tươi tốt nặng trĩu những chiếc lá dày, dài và nhọn chúc xuống. Có năm chị vợ được bụi *Dendrobium loddigesii* (nghe tâm) thân nhỏ xíu, chỉ lớn hơn cái tăm, nhưng mạnh không tả được, bò vòng vòng chung quanh cái rổ gỗ làm thành một khối tròn đều như quả bóng, ai trông thấy cũng phải kêu lên, khi nào chúng tôi vừa ngắm những cây lan lớn và đẹp này vừa bảo nhau nếu mà trồng được những cây lan như thế này thì không khi nào đem bán. Đi Green Thumb Festival chị Thảo thì đi sớm như vậy, còn chị Vân thì tà tà, thường thường chị và các chị bạn của chị rủ nhau đi cho vui, người này chờ người kia nên khi các chị xuất hiện ở hội hoa, chị nào cũng rất xinh đẹp với sun dress (áo đầm may kiểu rộng và mát để mặc mùa hè cho thoáng) tha thướt và mũ cối

rộng vành thì đã gần trưa, lúc đó chị Thảo đã khệ nệ tay ôm tay xách trông như một vườn lan nhỏ biết đi vì chị thì nhỏ còn lan thì lớn. Ở Seattle, mỗi năm đến ngày này tôi nhớ lắm, hay thức sớm canh giờ (vì khác múi giờ nên ở đây chậm hơn Florida đến 3 tiếng) để gọi các chị xem năm nay có gì lạ không?

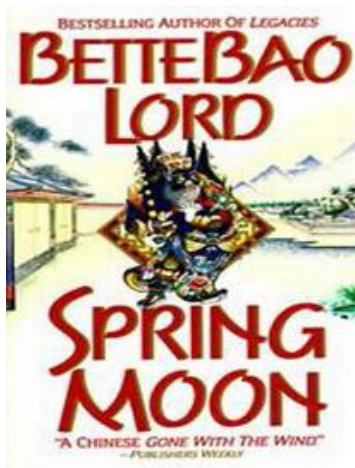

Trở lại với chương trình bón phân và thay chậu đại quy mô cho lan của tôi. Sau khi đã sửa soạn tất cả mọi thứ đồ nghề cần thiết cho công việc này. Tôi đi mở nhạc để vừa làm việc vừa nghe nhạc cho quên mệt nhọc và giờ giấc. Tôi mở bản “Nguyệt Cầm” của nhạc sĩ Cung Tiến, bản nhạc này được lấy ý từ bài thơ cùng tên của thi sĩ Xuân Diệu.

*Trăng ngập vào dây cung nguyệt lạnh
trăng thương, trăng nhớ hơi trăng ngân
Đàn buồn, đàn lặng ôi đàn chậm
Mỗi giọt rơi tàn như lệ ngân.*

Thơ của Xuân Diệu đã chứa chan tình sâu như vậy, tưởng là đã đủ làm nặng trĩu lòng người, nhưng bài hát của Cung Tiến mới làm tan nát trái tim của người nghe:

*Đêm mùa trăng cũ làm vỡ hồn ta...
...Nguyệt cầm nghe nấc từng câu...
Có hàng mây trắng về đâu
Mắt chìm sâu, đêm lắng đời sâu.
Nguyệt cầm khơi mãi tình sâu, khơi mãi nguồn đêm...
Mùa trăng cũ làm vỡ hồn ta...
Ôi đàn trăng cũ làm vỡ hồn anh...*

Mỗi khi muốn nghe bản nhạc này tôi phải chờ khi nhà phải thật êm, không có ai ở nhà, không có tiếng động thì mới thường thức được bản nhạc. Nhất là những đêm có trăng mờ, sương lạnh ở ngoài trời mà trong nhà có đủ sự tĩnh lặng để nghe bài hát này thì tuyệt. Có một lần, mấy năm trước khi tôi vẫn còn đi làm việc ở Florida, một đêm khuya, sau khi đọc xong cuốn sách Xuân Nguyệt (Spring Moon) của nữ văn sĩ Mỹ gốc Trung Hoa Bette Bao Lord, chuyện hay quá tôi không ngừng được, hơn nữa phải đọc cho xong để ngày mai vào sở còn bình sách với cô Kim, vì hai chúng tôi mỗi người mới nhận được một quyển sách này hai ngày hôm trước. Chị Thảo, cô Kim và tôi mê đọc sách lắm. Tôi và cô Kim mới đầu gửi mua

sách hay một quyển sách rồi thay phiên nhau đọc, được vài lần như vậy cứ phải chờ đến lượt mình, chúng tôi quyết định thà tốn tiền mỗi người mua một sách để đọc cho không có ai phải chờ phải đợi. Đọc xong rồi, gấp sách lại tôi cứ còn phải suy nghĩ về những tình tiết oan trái của câu chuyện, và lại chưa buồn ngủ, tôi mở cửa “lầu thư” bước ra lan can, cái lan can này rộng và chiều ngang kéo dài từ bên phải qua bên trái của căn nhà, tôi hay đi từ phòng đọc sách ra đây nhìn xuống, ngắm vườn. Cạnh đó tôi có trồng cây hoa ngọc lan, cành cây đã cao lắm, có vài cành nằm vắt lên lan can, khi nào cần hái hoa tôi hay leo lên gác, chỉ vài phút là được một rổ đầy những búp hoa màu ngà thơm ngát. Ra ngoài, nhìn thấy mảnh trăng tròn lơ lửng treo trên cành cây khuynh diệp cao vút ở tận góc bên trái của khu vườn, vườn đêm mặc dù nhiều chỗ được ánh trăng thượng tuần chiếu sáng mà vẫn còn có vẻ u tịch, và hương thơm nồng nàn mê hoặc khác thường từ dưới vườn tỏa lên, khác thường vì được trộn lẫn bởi những mùi thơm từ cây hoa nguyệt quế (orange jasmine), hoa hoàng lan (ylang ylang) bên cạnh hàng rào tay trái, từ cây hàm tiếu (michelia figo) ở ngay cửa nhà dưới đi ra, và từ bụi hoa lái (jasmine) lan dài theo suốt hàng rào phía bên tay phải, tự nhiên câu “Đêm mùa trăng cũ làm vỡ hồn ta” hiện ra trong đầu, vào nhà ngủ một đêm, sáng ra thức dậy sửa soạn đi làm thì câu hát đó lại hiện ra, lúc lái xe trên đường, hoặc lúc vào sở làm việc, mặc dù bận rộn với bao nhiêu con số và bài tính mà câu hát đó cứ lớn vờn mơ màng, phải hai ba ngày sau đầu óc mới không bị câu này ám ảnh.

Hôm nay vừa nghe đi nghe lại bản Nguyệt cầm vừa tưới từng cây lan, vừa ngắm lan, khi nào thấy lá khô lá úa thì nhặt. Và thay vỏ cây cho mấy chục cây lan hái, say mê làm việc quên cả thì giờ, thấy mệt mỏi nhìn đồng hồ mới nhận ra là đã gần nửa đêm, nhìn ra ngoài cửa sổ:

long lanh long lanh... trăng chiếu một mình

và trong nhà thì:

*khơi vui khơi vui... nhạc lắng tơ ngời.
...khơi mãi nguồn đêm
Mùa trăng cũ làm vỡ hồn ta...*

Còn muốn làm cho xong nhưng khuya quá phải đi ngủ. Sáng ra tôi lại dậy sớm tiếp tục công việc cho xong. Dọn dẹp đầu đó xong xuôi, đứng ngắm đám lan xanh mượt mà, vì cây lan nào cũng vừa được tưới đi tưới lại đẫm nước nên bước vào đây là tôi cảm thấy hơi ẩm tràn trề trong phòng, những chiếc lá lan hình như lớn và tốt hẳn lên, ngay cả màu xanh của lá cũng thấy như đậm đà hơn.

Nhìn những chậu lan của tôi được sắp ngay ngắn gọn gàng đâu ra đây trên kệ tôi lại nhớ đến vườn lan của chị Vân, lộn xộn ngổn ngang trông thấy khó chịu, lan thì mười cây thì tám cây đã mất bằng tên, cây nào mới nhìn cũng thấy ngay là từ lúc được mang về vườn này chưa từng được thay chậu hay thêm vỏ cây hay bón phân, vậy mà lúc nào hoa cũng thi nhau nở, cây con thì nảy ra đầy chậu. Tháng này chị Thảo lên đây chơi với tôi một tuần nên chị Vân gửi chị Thảo mang lên cho tôi hai bụi *Dendrobium pierardii* (hạc vĩ)

lớn, trước khi mang lên đây chị Thảo chụp ảnh bụi lan này gửi lên cho tôi xem, xem ảnh tôi giật mình vì tôi thấy mấy cây lan này lúc chị Vân mới mua về, mỗi bụi có năm, sáu dây mà bây giờ vào tay chị Vân đã hóa ra một bụi lớn cỡ hai chục dây đầy những nụ hoa phơn phớt tím, chị nói chị tôi muốn mấy cây cũng có vì bây giờ loại lan này chị đã gây ra được cả hai chục bụi như vậy rồi. Chị Thảo mang lên cho tôi hai bụi, một bụi đã nở hoa còn một bụi vẫn còn đầy những nụ hoa khép kín. Ngắm nghía hai chậu lan chị Vân mới cho, tôi ngắm nghĩ sự bỏ bê chệnh mảng không săn sóc vườn lan của chị Vân biết đâu lại thích hợp với môi trường sinh sống của loài hoa này vốn ở nơi hoang dã xa xôi, sống nhờ nước trời và phân bón từ những lá cây mục nát mà vẫn tốt tươi, sinh sôi nảy nở trong núi sâu rừng thẳm.

Tôi được chị Thảo lên thăm, lại có hai cây lan chị Vân cho nên cả tuần nay vui và thấy đời đẹp lắm. Hai chị em tôi vừa đi dạo trong xóm ngắm hoa đào, hoa mộc lan, hoa uất kim hương, ở nhà thì ngắm lan và ăn uống suốt ngày, hai chị em bảo nhau là phải chi có chị Vân và Dung ở đây thì còn vui nữa. Khi nào lên trên này chơi chị cũng xin được ăn hai món là thịt ba chỉ luộc chấm tương và cá kho. Chị Thảo, Dung và tôi mê cá kho, chị Vân thì ngược lại hoàn toàn không khi nào đụng đến món này, chúng tôi thường nói với nhau ai không ăn cá kho thì thật là một sự thiếu sót lớn lao trong đời, chỉ có một điều chúng tôi suy ra tại sao chị Vân như vậy có lẽ là lúc chúng tôi còn nhỏ, con đông nhà nghèo nên U tôi cho ăn cá kho gần như mỗi ngày nên chị Vân sợ món này cho đến bây giờ. Mấy ngày hôm nay ngày nào chị Thảo và tôi cũng ăn sáng kiểu nhà quê là ăn cơm với cá chim vàng kho riêng nghệ, ăn vặt với chè đậu đen, chè đậu ván, đậu khuôn rán phồng chấm tương, tôi cứ để chén tương cạnh đĩa đậu rán, chỉ vài tiếng đồng hồ chúng tôi đi ra đi vào là đĩa đậu với chén tương hết sạch. Sau đó đến chiều cả nhà đông đủ tôi mới làm bánh cuốn, nấu bún bò Huế, làm mì Quảng có đầy đủ mọi thứ kể cả chả cá và thịt cua.

Tôi nói đùa là tôi ráng tắm bỏ cho chị Thảo để chị lấy sức mà đi mua lan ở Green Thumb Festival năm nay sẽ mở vào ngày cuối của tháng Tư và ngày đầu của tháng Năm, đúng một tuần sau khi chị về lại Florida. Hy vọng có một cây lan thật lạ, thật lớn và thật đẹp đang chờ chị của tôi.

Xin hẹn và mong gặp lại các bạn trong Tâm Tình Tây Bắc - Seattle tháng Năm 2011.

4/2011
Phạm Hảo - Seattle